

BÁRSONY ISTVÁN

Zsidó Kultúratörténet

MA, 3. félév

Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem

Témavezető:
Prof. Dr. Gábor György
egyetemi tanár, ORZSE

A CYMBALISTA ZSINAGÓGA A HAGYOMÁNY LÁNCSOLATÁBAN – ZSIDÓ SZENT TÉR A KORTÁRS ÉPÍTÉSZETBEN

***Kulcsszavak:** építészet; vallásfilozófia; judaizmus; kortárs; zsinagóga*

Tanulmányomban arra keresem a választ, hogy a kortárs építészet nyelvén, hogyan fogalmazható meg a zsidó szent tér. Hipotézisem alapján a judaizmus szakrális tere a zsinagóga olyan korszakok és építészeti stílusoktól független műfajt képvisel, amely időtlenségének köszönhetően hitelesen tudja egyszerre kiszolgálni a vallásgyakorláshoz szükséges funkcionális igényeket és egyben megtestesíteni a transzcendens tartalmat is.

Mario Botta ezredfordulón épült tel-avivi Cymbalista Zsinagóga és Zsidó Örökség Központjának elemzése alapján feltárom a zsidó szent tér sajátosságait, beazonosítom a zsidó szakrális tér jellegzetességeit. A zsinagógaépítészeti alakváltozásainak fordulópontjai mentén megvizsgálom a hagyomány láncolatát a jeruzsálemi Szentély isteni, azaz transzcendens eredetű archetípusától kiindulva a modern Cymbalista Zsinagógáig. Kutatásomban tanulmányozom, milyen eszmei, vallásfilozófiai koncepció mentén komponálható meg a zsidó szent tér, és létezik-e valamiféle materiális és immateriális elemekkel operáló képlet, ami alapján az, és annak építészeti nyelve definiálható lehet.

A zsinagógaépítészeti komplexitása révén egyfelől a mindenkori zsidóság státuszát, illetve abból eredő lehetőségeit, másfelől a zsidó kultúra sokszínűségét és a zsidó identitást is képes reprezentálni. Az Izraelben álló Cymbalista Zsinagóga minden elemében a zsidó hagyomány láncolatába illeszthető, mivel magában hordozza a judaizmus sokrétű eszmeiségét a lokációtól kezdve, az építetói koncepción át, a Mario Botta alkalmazta reflektív architektúráig. Tanulmányomban az előzmények, kölcsönhatások és a szellemi, fizikai kontextus kutatásával mutatom be, hogy mindezeket hogyan képes a Cymbalista Zsinagóga az építészeti minőség és a transzcendens atmoszféra szintézisével harmonikus egységbe foglalni.